

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av medborgarskapslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av medborgarskapslagen (RP 19/2025 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 25/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Roope Jokinen, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Hanna Pihkanen, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Anna Saarela, justitieministeriet
- konsultativ tjänsteman Anna Bruun, arbets- och näringsministeriet
- polisinspektör Janne Lepsu, Polisstyrelsen
- chefsjurist Jan Sjöblom, skyddspolisen
- forskare Juho Partanen, centralkriminalpolisen
- specialsakkunnig Hannu-Pekka Peura, Migrationsverket
- ledande jurist Arja Paijo, Folkpensionsanstalten
- jurist Valpuri Tarkka, Flyktingrådgivningen rf
- advokat Kari Kuusisto, Finlands Advokater.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- barnombudsmannens byrå
- social- och hälsovårdsministeriet
- högsta förvaltningsdomstolen
- Östra Finlands förvaltningsdomstol
- diskrimineringsombudsmannens byrå
- Skatteförvaltningen
- Akava ry

Betänkande FvUB 19/2025 rd

- Amnesty International Finländska sektionen rf
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att medborgarskapslagen ändras.

Syftet är att revidera medborgarskapslagen i enlighet med regeringsprogrammet för regeringen Orpo genom att skärpa villkoren för naturalisation. Syftet med förslagen i denna proposition är att befästa utgångspunkten att förvärv av medborgarskap förutsätter bevis på lyckad integration i samhället. Ett ytterligare syfte är att i allt högre grad betona vikten av att säkerhetsrelaterade risker beaktas och samhällets regler följs.

Regeringen föreslår ändringar i villkoren för naturalisation när det gäller identitet, oförvitlighet och försörjning. Den sökandes skyldighet att redogöra för sin identitet utvidgas. Det föreslås att oförvitlighetsvillkoret ändras så att följderna av att en person gjort sig skyldig till ett brott blir kännbarare. I fråga om försörjning ska det i fortsättningen förutsättas tryggad försörjning. Dessutom betonas betydelsen av att den nationella säkerheten bedöms med tanke på förvärv av medborgarskap.

Det föreslås att bestämmelserna om förlust av medborgarskap ändras i fråga om situationer där en person kan förlora sitt medborgarskap antingen på grund av lämnande av oriktiga uppgifter eller genom att personen gjort sig skyldig till vissa brott mot Finlands vitala intressen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 oktober 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Medborgarskapslagen (359/2023) revideras i enlighet med regeringsprogrammet under innevarande valperiod så att villkoren för naturalisation skärps. Ändringarna genomförs i tre steg. Ändringarna i medborgarskapslagens villkor i fråga om boendetid trädde i kraft i oktober 2024 (FvUB 14/2024 rd — RP 27/2024 rd). I det tredje skedet av reformen införs bestämmelser om ett medborgarskapsprov. Avsikten är att en proposition om detta lämnas till riksdagen redan under höstsessionen 2025.

I den nu aktuella propositionen föreslås det ändringar i villkoren för naturalisation när det gäller identitet, oförvitlighet och försörjning. Det föreslås att den sökandes skyldighet att redogöra för sin identitet utvidgas. Den sökandes identitet anses i fortsättningen inte vara klarlagd enbart på basis av den tid som förflutit, om den sökande har beviljats främlingspass för ansökan om pass i medborgarstaten, utan den sökande ska visa upp dokumentation eller annan information om sin identitet. Dessutom ändras oförvitlighetsvillkoret så att följderna av att en person gjort sig skyl-

Betänkande FvUB 19/2025 rd

dig till ett brott blir kännbarare. De väntetider som följer efter brott ska enligt förslaget förlängas med ett år. Dessutom föreslås det att ingen väntetid ska bestämmas om den sökande har dömts för ett mycket allvarligt brott.

I fortsättningen förutsätts det att den som ansöker om medborgarskap ska ha en tryggad försörjning. Dessutom får bedömningen av den nationella säkerheten större betydelse vid förvärv av medborgarskap. Bestämmelserna om förlust av medborgarskap ändras i fråga om situationer där en person kan förlora sitt medborgarskap antingen på grund av att personen lämnat oriktiga uppgifter eller genom att personen gjort sig skyldig till vissa brott mot Finlands vitala intressen. Utskottet behandlar nedan närmare de föreslagna bestämmelserna om försörjningsvillkor, bedömning av den nationella säkerheten och förlust av medborgarskap.

Det allmänna målet med propositionen är att skärpa villkoren för naturalisation i enlighet med regeringsprogrammet. Förvaltningsutskottet anser att integration är en mycket viktig del av en samlad och kontrollerad migrationspolitik. Utskottet anser det motiverat att också förvärv av finskt medborgarskap i fortsättningen i högre grad förutsätter att den sökande visar att han eller hon har integrerats i det finländska samhället. Utgångspunkten för det nya försörjningsvillkoret är att den som ansöker om medborgarskap har tryggad försörjning som ett bevis på lyckad integration i samhället. Genom de ändringar som görs i oförvitlighetsvillkoret betonas å sin sida betydelsen av att följa samhällets regler som ett villkor för erhållande av medborgarskap. Det är också motiverat att säkerhetsrelaterade risker beaktas i större utsträckning än tidigare, särskilt med hänsyn till det rådande säkerhetsläget.

Utskottet har i tidigare ställningstaganden (t.ex. FvUB 8/2024 rd och FvUB 45/2022 rd) särskilt påpekat hur viktigt det är att invandrare kan finska eller svenska för att de ska få jobb och kunna bli integrerade i samhället. Utskottet påpekar också i detta sammanhang att man kontinuerligt bör se till att den språkutbildning som ingår i integrationstjänsterna finns att tillgå och fungerar väl. Utskottet har redan tidigare lyft fram att de integrationsfrämjande åtgärdernas förpliktande karaktär ytterligare bör stärkas och att invandrarna förutsätts ha kännedom om det finska samhällets funktionssätt, regler och värderingar. Utskottet har dessutom betonat individens aktivitet och ansvar för integrationen. De sistnämnda synpunkterna har beaktats i propositionen till den del de gäller förutsättningarna för naturalisation.

Som det sägs ovan omfattar ändringarna i medborgarskapslagen utöver de aktuella ändringarna också de ändringar i boendetiden som redan trätt i kraft och det medborgarskapsprov som ska införas i nästa skede av reformen. I propositionen har man också försökt bedöma de sammantagna konsekvenserna av de ändringar som görs i de olika skedena. De skärpta villkoren för naturalisation har bedömts påverka antalet ansökningar och antalet avslag på ansökningarna. De ändringar som nu föreslås bedöms inte ha någon betydande inverkan på flyttningsplanerna för personer som utför expertarbete eller på Finlands attraktionskraft. Arbetslöshet kan dock i högre grad än tidigare påverka möjligheterna att få medborgarskap. De föreslagna ändringarna bedöms ha en positiv inverkan på den nationella säkerheten. Uppföljning av hur målen för lagstiftningen nås är en del av en fungerande lagstiftningsprocess.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 25/2025 rd) anført att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om utskottets konstitutionella anmärkning till 17 a § 3 mom. beaktas

Betänkande FvUB 19/2025 rd

på behörigt sätt. Förvaltningsutskottet föreslår att lagförslaget ändras så att det i lagen uttryckligen tryggas att barnets bästa beaktas på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med de anmärkningar och ändringsförslag som framgår av betänkandet.

Nationell säkerhet

Det föreslås att medborgarskapslagen kompletteras med en ny 6 a § om att vägra medborgarskap med hänvisning till den nationella säkerheten. En person som uppfyller villkoren för förvärv av medborgarskap ska enligt den föreslagna paragrafen inte beviljas medborgarskap på grundval av en ansökan eller anmälan, om det finns grundad anledning att misstänka att beviljande av medborgarskap äventyrar den nationella säkerheten eller om beviljande av medborgarskap av annat vägande skäl utifrån en helhetsbedömning av den sökandes situation strider mot samhällets eller statens intressen. Utskottet noterar att innehållet i den föreslagna bestämmelsen i huvudsak motsvarar 13 § 3 mom. i den gällande lagen, som nu föreslås bli upphävt.

Den väsentligaste ändringen jämfört med nuläget är att den föreslagna 6 a § gör det möjligt att på de grunder som avses i paragrafen fatta ett negativt beslut också om en medborgarskapsanmälan, medan den nuvarande bestämmelsen endast gäller medborgarskapsansökningar. Förvärv av medborgarskap har för vissa grupper av sökande, såsom tidigare finska medborgare och nordiska medborgare, underlättats genom ett anmälningsförfarande där villkoren för att förvärva medborgarskap är färre än i ansökningsförfarandet. Utskottet anser det vara viktigt att den nationella säkerheten kan beaktas inte bara i ansökningsförfarandet utan också i anmälningsförfarandet. Detta förutsätter att Migrationsverket i båda förfarandena kan begära utlåtande av skyddspolisens och centralkriminalpolisens.

I propositionsmotiven anges att den nationella säkerheten omfattar säkerheten i hela samhället. Hot mot den nationella säkerheten är exempelvis terrorism, spionage och en främmande stats skadliga verksamhet. Det hör till skyddspolisens uppgifter att förebygga och avvärja sådana hot. Centralkriminalpolisen har i sin tur bland annat till uppgift att bekämpa internationell, organiserad, professionell och annan allvarlig brottslighet.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande är det inom ramen för den prövningsrätt som lagstiftaren getts i förarbetena till och tillämpningspraxis för 5 § i grundlagen (se t.ex. GrUU 16/2024 rd, stycke 5) möjligt att införa bestämmelser som de föreslagna, som undantagsvis gör det möjligt att vägra medborgarskap även om personen uppfyller villkoren för förvärv av medborgarskap. Grundlagsutskottet har dock fäst uppmärksamhet vid att de föreslagna begreppen och deras betydelse i detta sammanhang inte beskrivs närmare i propositionsmotiven. Grundlagsutskottet har ansett att den föreslagna bestämmelsen eller åtminstone motiveringen till den bör preciseras till denna del.

Förvaltningsutskottet erfar att ett sådant negativt beslut av Migrationsverket som avses i den föreslagna 6 a § bygger på ett utlåtande av skyddspolisens eller centralkriminalpolisens, vilket också motsvarar gällande praxis i motsvarande situationer. Enligt det föreslagna 46 § 2 mom. kan utlåtande om medborgarskapsansökan och medborgarskapsanmälan i fortsättningen begäras av dessa myndigheter. De grunder i anslutning till den nationella säkerheten som avses i den föreslagna

Betänkande FvUB 19/2025 rd

regleringen hänför sig till skyddspolisens ansvarsområde, medan grunder i anslutning till statens eller samhällets intressen hänför sig till centralkriminalpolisens ansvarsområde. Utskottet påpekar att begreppen i den föreslagna bestämmelsen i detta sammanhang bör tolkas i ljuset av skyddspolisens och centralkriminalpolisens uppgifter. I fråga om uppgifterna för dessa myndigheter hänvisar utskottet till propositionsmotiven.

Sammantaget anser förvaltningsutskottet att de föreslagna 6 a § och 46 § 2 mom. tillsammans med lagstiftningen om skyddspolisens och centralkriminalpolisens ansvarsområden utgör tillräckligt noggrant avgränsade bestämmelser om sådana säkerhetsrelaterade grunder på vilka medborgarskap kan vägras i de situationer som avses i den föreslagna regleringen. Utskottet föreslår inga ändringar i regleringen till denna del.

Försörjningsvillkor

Ett allmänt villkor för naturalisation är utöver boendetidsvillkoret, oförvitlighetsvillkoret och språkkunskapsvillkoret att den sökande tillförlitligt kan redogöra för sin försörjning. I nuläget är utgångspunkten att försörjningen ska vara laglig, och den kan grunda sig på lönearbete, företagsverksamhet, förmåner eller någon annan inkomstkälla. Försörjningen kan följaktligen grunda sig på exempelvis stöd och förmåner som samhället beviljat. Redogörelsen för inkomstkällan anknyter i de gällande bestämmelserna till säkerställandet av att den sökande uppfyller de övriga villkoren för naturalisation, i synnerhet boendetids- och oförvitlighetsvillkoret. Med stöd av den gällande lagen har det fattats rätt få negativa beslut om medborgarskap som grundar sig på försörjning (cirka 20 beslut per år).

Det föreslås att 13 § 1 mom. 5 punkten i lagen ändras så att det för förvärv av medborgarskap på ansökan krävs att den sökande har tryggt försörjning. Avsikten är att tyngdpunkten i fortsättningen ska ligga på en tryggt försörjning i stället för på den nuvarande granskningen av inkomstkällans laglighet. I praktiken innebär det att det i fortsättningen i större utsträckning krävs bevis på försörjning och lyckad integration, till exempel att den sökande har arbete eller bedriver företagsverksamhet. Försörjningsvillkoret ska i regel inte anses vara uppfyllt om den sökandes försörjning enbart grundar sig på stöd som samhället beviljar i sista hand.

I den föreslagna 17 a § finns bestämmelser om bevis på försörjning och avvikelse från försörjningsvillkoret. Försörjningsvillkoret uppfylls, om den sökande ger sådan information om grunden för sin försörjning som anses vara tillförlitlig och han eller hon under de två senaste åren har tytt sig till arbetslöshetsförmån eller utkomststöd under sammanlagt högst tre månader. Huruvida försörjningsvillkoret uppfylls bedöms utifrån situationen vid den tidpunkt då ansökan om medborgarskap avgörs. Detta gäller också de övriga villkoren. Försörjningsvillkoret gäller inte personer under 18 år eller personer som har fyllt 65 år.

Den tidsperiod som granskas när uppfyllandet av försörjningsvillkoret utreds i samband med beslutsprövningen har enligt uppgifter till utskottet begränsats till de två år som omedelbart föregår avgörandet av medborgarskapsansökan. Även om den sökande har fått olika förmåner under de två åren kan den sökande uppfylla försörjningsvillkoret, om tiden för erhållande av arbetslöshetsförmån och/eller utkomststöd inte sammanlagt har överskridit tre månader. Avsikten har varit att i den föreslagna regleringen beakta exempelvis kortvariga perioder av arbetslöshet som inte för-

Betänkande FvUB 19/2025 rd

hindrar att försörjningsvillkoret uppfylls. Familjeförmåner, studiestöd, bostadsbidrag eller pension inverkar inte heller i fortsättningen på möjligheten att få medborgarskap, om den sökande inte i väsentlig grad har tytt sig till utkomstskydd för arbetslösa eller utkomststöd.

Utskottet påpekar att enligt lagförslaget kan en sökande beviljas finskt medborgarskap trots att försörjningsvillkoret inte är uppfyllt, om hans eller hennes hälsotillstånd eller en skada långvarigt hindrar honom eller henne från att uppfylla villkoret eller om han eller hon av något annat särskilt vägande skäl inte förmår uppfylla villkoret. Det är alltså möjligt att avvika från försörjningsvillkoret, om den sökandes funktionsförmåga under en lång tid är nedsatt av medicinska skäl och personen därför inte skäligen kan förväntas uppfylla försörjningsvillkoret. Det är möjligt att avvika från villkoret också om försörjningsvillkoret skulle vara oskäligt av orsaker som inte beror på den sökande. Utskottet betonar att det är fråga om exceptionella situationer. Förvaltningsutskottet föreslår att bestämmelserna utifrån de grunder som anges nedan i detaljmotiveringen kompletteras med ett omnämnande av att barnets bästa ska beaktas. Utskottet inskräpper till denna del att enbart det faktum att beslutet också gäller ett barn inte automatiskt leder till avvikelse från försörjningsvillkoret.

Förlust av medborgarskap

I 33 § i medborgarskapslagen föreskrivs det om förlust av medborgarskap på grund av lämnande av oriktiga uppgifter och i 33 a § om förlust av medborgarskap på grund av landsförräderibrott, högförräderibrott eller terroristbrott.

Enligt den gällande regleringen kan en person förlora sitt finska medborgarskap om han eller hon innan medborgarskapet beviljades har lämnat oriktiga uppgifter eller hemlighållit en väsentlig omständighet. Det föreslås att regleringen kompletteras så att beslut om förlust av medborgarskap kan fattas också på den grunden att personen har förvärvat sitt medborgarskap genom att på något annat sätt förfara bedrägligt. Bestämmelsen kan enligt propositionsmotiven tillämpas till exempel i en situation där det efter att medborgarskapet beviljats framgår att det språkprov som krävs för att språkkunskapsvillkoret ska vara uppfyllt de facto har avlagts av någon annan i stället för den person som senare naturaliserats. Tillämpningen av bestämmelsen förutsätter att de verkliga omständigheterna, om de hade varit kända när beslutet fattades, skulle ha lett till ett negativt beslut om medborgarskapsansökan.

Ett beslut om förlust av medborgarskap kan enligt lagförslaget fattas om det har förflutit högst tio år sedan medborgarskapsansökan eller medborgarskapsanmälan avgjordes. I nuläget är maximitiden fem år. Utskottet ser det som viktigt att myndigheterna får bättre möjligheter att ingripa i medborgarskap som beviljats på felaktiga grunder. Syftet är också att förebygga sådant uppsåtligt och klandervärt förfarande hos den sökande som leder till att beslutsfattandet grundar sig på felaktiga eller vilseledande uppgifter.

Enligt den gällande lagen kan en person förlora sitt medborgarskap om han eller hon gjort sig skyldig till ett sådant landsförräderibrott, högförräderibrott eller terroristbrott för vilket det strängaste straffet är fängelse i minst åtta år. Ett villkor är också att personen för ett sådant brott har dömts till ett fängelsestraff eller kombinationsstraff på minst fem år. De bestämmelser som trädde i kraft 2019 har ännu inte tillämpats en enda gång.

Betänkande FvUB 19/2025 rd

Förvaltningsutskottet har i flera sammanhang konstaterat att Finlands säkerhetsmiljö och omvärld har förändrats avsevärt under de senaste åren. I de mellanstatliga relationerna framhävs aggressiva åtgärder, spionage och fientlig påverkan. Dessutom har det kommit fram att risken för finansiering av terrorism har ökat. Utskottet anser att det är nödvändigt att lagen på det sätt föreslås i propositionen ändras så att medborgarskapet i fortsättningen kan gå förlorat på grund av ett sådant landsförräderibrott, högförräderibrott eller terroristbrott som enligt lag kan leda till sex års fängelse, och att gränsen för det straff som döms ut för gärningen sänks från fem till två år. Ändringen bedöms ha både allmänpreventiva och individualpreventiva effekter.

Utskottet påpekar att utifrån den föreslagna regleringen kan allt fler gärningar som kränker Finlands vitala intressen i fortsättningen leda till förlust av medborgarskap. Medborgarskapet kan i större utsträckning än i nuläget förloras exempelvis på grund av brott i anslutning till finansiering av terrorism. Utskottet framhåller dessutom för tydlighetens skull att en person inte heller i fortsättningen kan förlora sitt finska medborgarskap om det skulle leda till att personen blir statslös.

DETALJMOTIVERING

17 a §. Bevis på försörjning och avvikelse från försörjningsvillkoret. Enligt den föreslagna 13 § 1 mom. 5 punkten krävs det att den som ansöker om medborgarskap har tryggt försörjning. I lagens 17 a § föreslås bestämmelser om bevis på försörjning och avvikelse från försörjningsvillkoret. Enligt 2 mom. gäller försörjningsvillkoret inte personer under 18 år eller personer som har fyllt 65 år. Den sökande kan enligt paragrafens 3 mom. beviljas finskt medborgarskap trots att försörjningsvillkoret inte uppfylls, om hans eller hennes hälsotillstånd eller en skada långvarigt hindrar honom eller henne att uppfylla villkoret eller om han eller hon av något annat särskilt vägande skäl inte förmår uppfylla villkoret.

Även om försörjningsvillkoret inte gäller personer under 18 år, kan tillämpningen av villkoret indirekt påverka också barn. När föräldrarna i en familj ansöker om medborgarskap är barnen ofta medsökande, som kan beviljas medborgarskap endast tillsammans med den sökande. Om den vårdnadshavare som är sökande inte uppfyller försörjningsvillkoret och det inte föreligger någon grund för att avvika från försörjningsvillkoret, förvärvar inte heller det medsökande barnet medborgarskap.

Enligt 17 a § 3 mom. i lagförslaget är det möjligt att avvika från försörjningsvillkoret av orsaker som har samband med den sökandes hälsotillstånd eller en skada eller av andra särskilt vägande skäl. Avsikten är enligt specialmotiveringen att beakta sådana exceptionella och oförutsedda situationer där det av andra orsaker än sådana som har samband med den sökandes hälsotillstånd eller skada skulle bli oskäligt att påvisa försörjningen av skäl som inte beror på den sökande själv. Enligt specialmotiveringen ska också bestämmelserna i konventionen om barnets rättigheter beaktas vid bedömningen. I artikel 3.1 i konventionen ska vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Valet mellan olika lösningar ska vid tillämpningen av bestämmelserna göras i enlighet med barnets bästa.

Betänkande FvUB 19/2025 rd

Förvaltningsutskottet föreslår med beaktande av grundlagsutskottets konstitutionella anmärkning att 3 mom. kompletteras med ett uttryckligt omnämnande av att barnets bästa ska beaktas vid prövningen. Vad som är barnets bästa beror alltid på individen och dessutom är det knutet till barnets aktuella livssituation. Enbart det faktum att försörjningsvillkoret inte uppfylls och beslutet också gäller barn leder inte i sig automatiskt till undantag från försörjningsvillkoret. Vid beaktande av barnets bästa kan det till exempel vara fråga om en sådan exceptionell situation där en arbetande familj har haft behov av utkomststöd på grund av oförutsedda och vägande skäl som har samband med barnets hälsa.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 19/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av medborgarskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i medborgarskapslagen (359/2003) 13 § 3 mom., 14 § 2 mom. och 42 §,
av dem 14 § 2 mom. sådant det lyder i lag 579/2011 och 42 § sådan den lyder i lag 564/2019,
ändras 2 § 7 punkten, 6 § 3 mom., 13 § 1 mom. 1 och 5 punkten, 19 a § 2 mom., 25 §, 26 § 1
punkten, 33 § 1 och 4 mom., 33 a § 1 mom., 41 § och 46 § 2 mom.,
av dem 6 § 3 mom. och 13 § 1 mom. 1 och 5 punkten sådana de lyder i lag 579/2011, 19 a § 2
mom. sådant det lyder i lagarna 579/2011 och 409/2015, 25 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
974/2007, 26 § 1 punkten sådan den lyder i lag 781/2022, 33 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 564/
2019 och 41 § sådan den lyder i lag 974/2007, och
fogastill lagen nya 6 a och 17 a § samt till 19 a §, sådan den lyder i lagarna 579/2011 och 409/
2015, ett nytt 5 mom. som följer:

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

7)barnen person under 18 år,

Betänkande FvUB 19/2025 rd

6§

Utredd identitet

Om en utlänning åtminstone de senaste tio åren har använt den identitet som framgår av befolkningsdatasystemet, anses hans eller hennes identitet utredd enligt 1 mom., även om han eller hon tidigare har använt flera än en identitet. Identiteten anses dock inte utredd enbart med stöd av att det har förflutit tio år, om den sökande har beviljats främlingspass med stöd av 134 § 1 mom. 3 punkten i utlänningslagen (301/2004) för ansökan om pass i medborgarstaten, utan den sökande ska då visa upp pass utfärdat av sin medborgarstat eller lämna utredning om att det inte har varit möjligt att få pass i medborgarstaten av sådana orsaker som inte beror på den sökande.

6 a §

Att vägra medborgarskap med hänvisning till den nationella säkerheten

Även om en person uppfyller villkoren för förvärv av medborgarskap ska han eller hon inte beviljas medborgarskap på grundval av en ansökan eller anmälan, om det finns grundad anledning att misstänka att beviljande av medborgarskap äventyrar den nationella säkerheten, eller om beviljande av medborgarskap av annat vägande skäl utifrån en helhetsbedömning av den sökandes situation strider mot samhällets eller statens fördel.

13§

Allmänna villkor för naturalisation

En utlänning beviljas på ansökan finskt medborgarskap, om han eller hon när ansökan avgörs

1) har fyllt 18 år,

5) har tryggad försörjning (*försörjningsvillkor*), och

17 a §

Bevis på försörjning och avvikelse från försörjningsvillkoret

Försörjningsvillkoret uppfylls, om den sökande ger sådan information om grunden för sin försörjning som anses vara tillförlitlig och han eller hon under de två senaste åren har tytt sig till arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) under sammanlagt högst tre månader.

Försörjningsvillkoret gäller inte personer under 18 år eller personer som har fyllt 65 år.

Den sökande kan beviljas finskt medborgarskap trots att försörjningsvillkoret inte uppfylls, om hans eller hennes hälsotillstånd eller en skada långvarigt hindrar honom eller henne att uppfylla

Betänkande FvUB 19/2025 rd

villkoret eller om han eller hon av något annat särskilt vägande skäl inte förmår uppfylla villkoret. Vid prövningen ska barnets bästa beaktas.

19 a §

Bestämmande av väntetiden

Den väntetid som avses i 1 mom. är

- 1) i fråga om bötesstraff minst ett och högst fyra år från den dag då brottet begicks,
- 2) i fråga om brott för vilka domstolen har meddelat domseftergift minst två och högst fyra år från den dag då brottet begicks,
- 3) i fråga om villkorliga fängelsestraff, övervakningsstraff, samhällstjänst och ungdomsstraff minst tre och högst fem år från den dag då brottet begicks,
- 4) i fråga om ovillkorliga fängelsestraff minst fyra och högst åtta år från det att straffet avtjänats.

Om den sökande har dömts för att ha gjort sig skyldig till ett mycket allvarligt brott, ska det inte bestämmas någon väntetid och den sökande inte heller tills vidare naturaliseras med hänsyn till de aspekter som avses i 19 § 1 mom.

25 §

Ansökan som är anhängig när den sökande blir myndig

Om en medsökande fyller 18 år innan ansökan har avgjorts, ska den medsökande komplettera ansökan så att den gäller honom eller henne själv.

Om ett barn fyller 18 år innan den ansökan som vårdnadshavaren gjort på hans eller hennes vägnar har avgjorts, ska han eller hon bekräfta ansökan med sin underskrift. Om ansökan inte bekräftas avslås den.

Migrationsverket ska förelägga de personer som avses i 1 och 2 mom. en skälig tid under vilken ansökan ska kompletteras eller bekräftas. På en sökande som har kompletterat eller bekräftat en medborgarskapsansökan tillämpas villkoren enligt 23 § 2 mom. och 24 § 3 mom., om de har uppfyllts innan den sökande fyllde 18 år. På en i 1 och 2 mom. avsedd sökande tillämpas i fråga om försörjningsvillkoret vad som i 17 a § 2 mom. föreskrivs om personer under 18 år.

26 §

Utlänning vars far eller mor är finsk medborgare

En utländsk person som inte förvärvar finskt medborgarskap med stöd av 9 §, förvärvar finskt medborgarskap efter anmälan, om fadern eller den mor som avses i 5 § 1 mom. i föräldraskapslagen var finsk medborgare när personen föddes och personen föddes

- 1) i Finland och faderskapet eller moderskapet fastställdes efter att personen fyllt 18 år, eller

Betänkande FvUB 19/2025 rd

33 §

Förlust av medborgarskap på grund av lämnande av oriktiga uppgifter

Om en person har lämnat en sådan uppgift om sin person eller någon annan oriktig eller vilseledande uppgift som, om den hade varit känd, skulle ha lett till att finskt medborgarskap förvägras, eller hemlighållit en väsentlig omständighet som skulle ha haft samma verkan, kan det beslutas att personen förlorar sitt finska medborgarskap som han eller hon förvärvat på ansökan eller efter anmälan. Beslut om förlust av beviljat finskt medborgarskap kan fattas också på den grunden att personen har förvärvat sitt medborgarskap genom att på något annat sätt förfara be-
drägligt.

— — — — —
Ett beslut om förlust av medborgarskap får i fall som avses i 1 och 2 mom. inte fattas, om det har förflutit mer än tio år sedan medborgarskapsansökan eller medborgarskapsanmälan avgjordes.

33 a §

Förlust av medborgarskap på grund av landsförräderibrott, högförräderibrott eller terroristbrott

Om en person utöver finskt medborgarskap har medborgarskap i en annan stat och genom en lagakraftvunnen dom i Finland enligt 12 kap. 1–6 eller 9 §, 13 kap. 1 eller 2 § eller 34 a kap. 1 § 1 mom. 3–8 punkten, 1 § 2 eller 3 mom. eller 1 a, 3, 4, 4 a, 4 c, 5, 5 a eller 5 b § i strafflagen (39/1889) har dömts till ett ovillkorligt fängelse- eller kombinationsstraff på minst två år för ett brott mot Finlands vitala intressen, kan det beslutas att personen ska förlora sitt finska medborgarskap. Också den kan förlora sitt medborgarskap som har dömts till ett ovan avsett straff för försök till ett ovan avsett brott, medverkan till ett sådant brott eller medverkan till försök till ett sådant brott.

41 §

Sökande av ändring

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

46 §

Inhämtande av tilläggsutredningar

— — — — —
Beträffande ansökan och anmälan kan utlåtande begäras hos skyddspolisen, centralkriminalpolisen, Huvudstaben och socialmyndigheten i fråga.
— — — — —

Betänkande FvUB 19/2025 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en medborgarskapsansökan eller medborgarskapsanmälan som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På beslut om förlust av sådant medborgarskap som beviljats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 33 § i den lydelse den hade vid ikraftträdandet.

I fråga om förlust av medborgarskap på grund av brott mot Finlands vitala intressen tillämpas de bestämmelser i 33 a § 1 mom. som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, om brotten begicks medan momentet var i kraft.

Helsingfors 30.9.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Paula Werning sd
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Henri Helo.

Betänkande FvUB 19/2025 rd

Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Regeringen föreslår att medborgarskapslagen ändras så att villkoren för förvärv av medborgarskap skärps. Utgångspunkten för de föreslagna ändringarna är att en lyckad integration i det finländska samhället ska vara ett villkor för att förvärva medborgarskap. Vidare betonar ändringarna vikten av att säkerhetsrelaterade risker beaktas och samhällets regler följs.

Propositionen är i huvuddrag välkommen. Medborgarskap innebär att en person permanent och fullt ut godkänns som fullvärdig medlem av det finländska samhället. Det är befogat att kräva att en person som beviljas medborgarskap förbinder sig till Finland och det finländska samhällets grundläggande värderingar, regler och normer. Det striktare oförvitlighetsvillkoret och villkoret om tryggad försörjning som nu föreslås tjänar detta syfte.

I propositionen kopplas uppfyllandet av försörjningsvillkoret till att den sökande lämnar en tillförlitlig utredning om grunderna för sin försörjning och att han eller hon under de två senaste åren i högst tre månader har tytt sig till arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997).

Den föreslagna maximitiden på tre månader kan i de flesta fall anses vara motiverad. I vissa situationer är den emellertid för sträng i förhållande till de faktiska omständigheterna. Också en person som har integrerats väl och som är i arbetslivet kan råka ut för oväntade situationer som leder till tillfällig arbetslöshet. Invandrare har oftare än den övriga befolkningen visstidsanställningar eller på annat sätt osäkra anställningsförhållanden, och särskilt invandrarkvinnornas ställning på arbetsmarknaden är ofta svag. Exempelvis kan det för den som återvänder från föräldraledighet vara svårt att få arbete tillräckligt snabbt så att tidsfristen på tre månader inte överskrids. I synnerhet ensamförsörjare kan hamna i situationer där en ovillkorlig tillämpning av tidsgränsen skulle vara oskälig.

Därför anser vi att bestämmelsen om försörjningsvillkoret bör kompletteras så att det finns flexibilitet i händelse av oförutsedda och exceptionella situationer. Om omständigheterna är sådana att det att en person tyr sig till stöd inte visar på svag integration eller bristfälliga färdigheter för att delta i arbetslivet, är det inte motiverat att det betraktas som ett ovillkorligt hinder för förvärv av medborgarskap att personen har tytt sig till stöd i mer än tre månader.

Därför föreslår vi att 17 a § i lagförslaget ändras så att försörjningsvillkoret kan anses vara uppfyllt även om den sökande under de två senaste åren har tytt sig till arbetslöshetsförmån eller utkomststöd i mer än tre månader men dock i högst sex månader, och stödet har använts på grund exceptionella omständigheter eller annars tillfälliga skäl som stått utanför den sökandes skäliga kontroll.

Eftersom kravet på en tillförlitlig utredning om grunderna för försörjningen fortfarande kvarstår, äventyrar den föreslagna flexibiliteten inte syftet med försörjningsvillkoret.

Betänkande FvUB 19/2025 rd
Reservation 1

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men 17 a § med följande ändringar:

17 a §

Bevis på försörjning och avvikelse från försörjningsvillkoret

Försörjningsvillkoret uppfylls, om den sökande ger sådan information om grunden för sin försörjning som anses vara tillförlitlig och han eller hon under de två senaste åren har tytt sig till arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) under sammanlagt högst tre månader.

Om den sökande under en period som avses i 1 mom. har tytt sig till arbetslöshetsförmån eller utkomststöd under mer än tre månader men dock inte under mer än sex månader, kan försörjningsvillkoret anses vara uppfyllt, om den sökande kan visa att han eller hon har tytt sig till arbetslöshetsförmån eller utkomststöd på grund av exceptionella omständigheter eller andra tillfälliga skäl som stått utanför den sökandes skäliga kontroll. [Nytt 2 mom.]

Försörjningsvillkoret gäller inte personer under 18 år eller personer som har fyllt 65 år.

Den sökande kan beviljas finskt medborgarskap trots att försörjningsvillkoret inte uppfylls, om hans eller hennes hälsotillstånd eller en skada långvarigt hindrar honom eller henne att uppfylla villkoret eller om han eller hon av något annat särskilt vägande skäl inte förmår uppfylla villkoret.

Helsingfors 30.9.2025

Eveliina Heinäluoma sd
Saku Nikkanen sd
Juha Viitala sd
Paula Werning sd

Betänkande FvUB 19/2025 rd

Reservation 2

Reservation 2

Motivering

Propositionen om ändring av medborgarskapslagen är ytterligare en i ledet av regeringens utlänningsfientliga reformer. Regeringen Orpo har för avsikt att göra ändringar i medborgarskapslagen i tre omgångar under denna valperiod. Den aktuella propositionen är den andra i ordningen som lämnats till riksdagen med förslag till ändringar i medborgarskapslagen. För det första vill vi fästa uppmärksamhet vid att en uppdelning av reformen av medborgarskapslagen i tre delar gör det svårt, om inte omöjligt, för riksdagen att bedöma de samlade konsekvenserna av ändringarna. Vi anser att regeringens förfarande är mycket problematiskt.

I propositionen föreslås det ändringar i villkoren för naturalisation när det gäller identitet, oförvitlighet och försörjning. Det föreslås också ändringar i villkoren som gäller förlust av medborgarskap. Det allmänna syftet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet skärpa villkoren för naturalisation. Vi ställer oss inte bakom propositionens huvudsakliga mål. De föreslagna bestämmelserna ökar ojämlikheten och om de genomförs leder de till att medborgarskapet, istället för att det skulle stödja integrationen, blir en belöning som tilldelas endast få och utvalda. I de sakkunnigyttranden som utskottet fått har de skärpta villkoren för naturalisation också bedömts ha negativa konsekvenser bland annat för Finlandsbilden och Finlands attraktionskraft.

Propositionens förslag om att säkerhetsaspekter ska beaktas vid beviljande och förlust av medborgarskap är i och för sig motiverade. Vi anser emellertid att de nuvarande bestämmelserna om oförvitlighetsvillkor och beaktande av säkerheten är tillräckliga och vi ser inga grunder för att skärpa dem. Förslaget om att maximitiden som hänför sig till förlust av medborgarskap förlängs med det dubbla ökar avsevärt osäkerheten kring medborgarskapet. Med beaktande av kraven på exakthet och noggrannhet kan det också anses vara mycket vagt och mångtydigt formulerat att "samhällets fördel" används som grund för att vägra medborgarskap.

Regeringen föreslår också att identiteten i fortsättningen inte ska anses utredd enbart med stöd av att det har förflutit tio år, om den sökande har beviljats främlingspass av Migrationsverket för ansökan om pass i medborgarstaten. Utifrån propositionen förblir det oklart varför det är nödvändigt att vägra en person som fått främlingspass möjlighet att i sista hand klarlägga sin identitet när han eller hon har bott i landet i tio år, om den sökande konsekvent har redogjort för sin identitet. Identiteten kan i själva verket inte anses vara oklar enbart på grund av att personen inte har fått ett nationellt resedokument. Det kan finnas många orsaker till att en person som har fått ett främlingspass för att skaffa ett nationellt resedokument trots främlingspasset inte har lyckats få ett nationellt pass. Det kan vara fråga om praktiska utmaningar eller orsaker som har samband med personens hälsotillstånd eller personliga livssituation. Ibland krävs det att man reser till hemlandet eller till en annan stat för att skaffa ett nationellt resedokument. Därför bör det beaktas att även om den föreslagna ändringen inte gäller personer som fått internationellt skydd, kan det emellertid röra sig om personer som efter ett asylförfarande har beviljats uppehållstillstånd av individuella mänskliga orsaker eller som offer för människohandel. För dessa personer kan en resa till hemlandet innebära risker, till exempel för att på nytt bli offer. Vi anser att de föreslagna skärpning-

Betänkande FvUB 19/2025 rd

Reservation 2

arna av bestämmelserna om utredning av identitet mycket sannolikt skulle leda till oskäliga situationer för individen.

I propositionen föreslås det dessutom att tryggad försörjning ska vara ett villkor för naturalisation. De föreslagna bestämmelserna om försörjningsvillkor skärper avsevärt villkoren för naturalisation jämfört med den gällande lagen. Ändringen försätter personer som är eller varit arbetslösa samt personer som fått utkomststöd i en ojämlig ställning jämfört med andra som ansöker om medborgarskap. Försörjningsvillkoret gäller i princip alla som ansöker om medborgarskap, också de personer som beviljats uppehållstillstånd till exempel på grund av förföljelse, krig och människohandel eller på grund av sin utsatta ställning. Det kan redan på grund av diskriminering vara särskilt svårt för invandrare som blivit arbetslösa att få en ny anställning på så kort tid som tre månader. Också två relativt korta arbetslöshetsperioder på en till två månader kan leda till att försörjningsvillkoret inte kan anses uppfyllt. Även om bestämmelser tillåter avvikelse från försörjningsvillkoret i vissa situationer, blir tröskeln för avvikelse sannolikt mycket hög, vilket också har visat sig vara fallet i fråga om språkkunskapsvillkoret.

Det är oskäligt att samtidigt som det finländska samhället drar nytta av lågavlönade invandrarers arbete kan erhållandet av medborgarskap hindra dessa personer från att ens i liten utsträckning använda social trygghet om det skulle vara nödvändigt till exempel på grund av dåliga anställningsvillkor eller en familjemedlems sjukdom. De enskilda stödbeloppen inom utkomststödet kan vara mycket små, exempelvis bara några tiotals euro, men enligt propositionen ska utnyttjandet av arbetslöshetsförmån eller utkomststöd under sammanlagt endast tre månader under två års tid vara ett hinder för att få medborgarskap. Regleringen kan också leda till situationer där man inte vågar använda social trygghet för att inte förlora möjligheten att få medborgarskap. I barnfamiljer kan detta också leda till situationer som är ogynnsamma med tanke på barnets bästa och de eventuella negativa konsekvenserna undanröjs inte trots att det i lagen uttryckligen anges att barnets bästa ska beaktas. Därför blir den föreslagna regleringen särskilt oskälig och diskriminerande.

Bakgrunden till förslaget om försörjningsvillkoret verkar vara att beviljandet av medborgarskap ska kopplas till att den som naturaliseras har integrerats i samhället. De föreslagna bestämmelserna om ett försörjningsvillkor kan i kombination med de övriga föreslagna bestämmelserna snarare bidra till att förhindra integrationen i samhället, istället för att främja den. Regeringens motivering i fråga om integration ter sig således inte på det sätt som avses i grundlagsutskottets utlåtandepraxis som en sådan godtagbar grund som avses i 6 § 2 mom. i grundlagen och som också skulle vara proportionerlig samt ha ett nära och sakligt samband med lagens syfte. Förslaget kan därför anses problematiskt också med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna.

Efter behandlingen och utfrågningen av sakkunniga i förvaltningsutskottet förblir det oklart vilket verkligt problem regeringen ska åtgärda genom de föreslagna ändringarna i medborgarskapslagen. Det ter sig följaktligen som om regeringens reform av medborgarskapslagen i först hand bygger på regeringspartiernas ideologiska prioriteringar, och inte på verkliga ändringsbehov som är viktiga med tanke på samhällets helhetsintresse.

Betänkande FvUB 19/2025 rd
Reservation 2

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 30.9.2025

Tiina Elo gröna
Anna Kontula vänst